Janúar 1978

38

Fréttabréf

Kjararannsóknarnefndar

Kauptaxtar, tekjur og kaupmáttur.

Vísitölur. 1971 = 100.	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
1. Greitt tímak. verkamanna	87,7	100,0	129,8	161,4	248,8	327,6	428,3
2. Greitt tímak. iðnaðarmanna	84,8	100,0	127,5	159,0	254,4	326,5	427,3
3. Greitt tímak. verkakvenna	87,2	100,0	131,6	159,3	238,8	317,7	424,4
4. Atvinnutekjur verkamanna	86,1	100,0	128,7	173,8	261,3	333,1	433,1
5. Atvinnutekjur iðnaðarmanna	78,9	100,0	118,5	152,8	237,3	303,0	394,2
6. Atvinnutekjur sjómanna	79,2	100,0	124,4	186,7	266,0	343,9	492,8
7. Heildartekjur ófaglærðra	80,3	100,0	128,9	172,2	250,5	333,2	438,4
8. Heildartekjur faglærðra	78,7	100,0	125,8	167,9	247,5	326,0	430,8
9. Heildartekjur versl/skrifstf.	81,5	100,0	130,0	171,9	248,9	328,2	436,6
10. Meðaltaxti verkamanna	87,9	100,0	120,9	149,0	216,5	288,4	366,4
11. Meðaltaxti iðnaðarmanna	86,7	100,0	118,0	144,0	218,1	279,3	346,7
12. Meðaltaxti versl/skrifstf.	85,7	100,0	124,0	151,4	225,7	295,7	367,8
13. Meðaltaxti opinb. starfsm.	78,6	100,0	125,6	157,7	237,0	277,8	348,5
14. Lágmarkstekjur lífeyrisþega	71,9	100,0	183,5	221,0	319,8	459,5	612,8
15. Ráðstöfunartk. einstaklinga	80,8	100,0	128,0	175,4	271,5	363,8	487,4

Kaupmáttur. 1971 = 100. Miðað við vísitölu framfærslukostn.	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
1. Greitt tímak. verkamanna	93,3	100,0	117,6	119,6	129,0	114,0	112,8
2. Greitt tímak. iðnaðarmanna	90,2	100,0	115,5	117,9	131,9	113,6	112,5
3. Greitt tímak. verkakvenna	92,8	100,0	119,2	118,1	123,8	110,6	111,7
4. Atvinnutekjur verkamanna	91,6	100,0	116,6	128,8	135,5	115,9	114,0
5. Atvinnutekjur iðnaðarmanna	83,9	100,0	107,3	113,3	123,0	105,5	103,8
6. Atvinnutekjur sjómanna	84,3	100,0	112,7	138,4	137,9	119,7	129,8
7. Heildartekjur ófaglærðra	85,4	100,0	116,8	127,7	129,9	116,0	115,4
8. Heildartekjur faglærðra	83,7	100,0	113,9	124,5	128,3	113,5	113,4
9. Heildartekjur versl/skrifstf.	86,7	100,0	117,8	127,4	129,0	114,2	115,0
10. Meðaltaxti verkamanna	93,5	100,0	109,5	110,5	112,2	100,4	96,5
11. Meðaltaxti iðnaðarmanna	92,2	100,0	106,9	106,7	113,1	97,2	91,3
12. Meðaltaxti versl/skrifstf.	91,2	100,0	112,3	112,2	117,0	102,9	96,8
13. Meðaltaxti opinb. starfsm.	83,6	100,0	113,8	116,9	122,9	96,7	91,8
14. Lágmarkstekjur lífeyrisþega	76,5	100,0	166,2	163,8	165,8	159,9	161,3
15. Ráðstöfunart. einstaklinga	86,0	100,0	115,9	130,0	140,7	126,6	128,3

1-3. Tímakaup í dagvinnu skv. úrtaksathugunum Kjararannsóknarnefndar.
4-6. Byggir á úrtaki skattaframtala. Heimild: Þjóðhagsstofnun.
7-9. Meðaltekjur skv. III kafla persónuframtals kvæntra karla í viðkomandi starfsstétt, án nokkurs frádráttar. Sjá nánar í 38. fréttabréfi Kjararannsóknarnefndar. Heimild: Hagtíðindi.
10-13. Skv. áætlunum Kjararannsóknarnefndar og Þjóðhagsstofnunar. Miðað er við viku/mánaðarkaupstaxta, áhrifa vinnutímastyttingar gætir því ekki.
14. Heimild: Tryggingastofnun ríkisins.
15. Áætl. heildart.einstaklinga að frádregnum beinum sköttum. Heimild: Þjóðhagsstofnun.

Útgefandi:
Kjararannsóknarnefnd,
Skólavörðustíg 12.
Ábm: Snorri Jónsson.
Prentun: Fjölberg s/f

F R É T T A B R É F

38

Kjararannsóknarnefnd er þannig skipuð í janúar 1978.

Eðvarð Sigurðsson
Guðmundur H. Garðarsson
Haukur Björnsson
Júlíus Kr. Valdimarsson
Ólafur Jónsson
Snorri Jónsson (formaður)

Efnisyfirlit:

Bls.

1. Tímakaup og vinnutími verkafólks, iðnaðarmanna og verslunarmanna í Reykjavík og nágrenni á 3. ársfjórðungi 1977. 3

2. Töflur um tímakaup og vinnutíma verkafólks, iðnaðarmanna og verslunarmanna í Reykjavík og nágrenni á 3. ársfjórðungi 1977. 8

3. Tímakaup verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1963 - 1977, verðlagsvísitölur og vísitölur kaupmáttar. 13

4. Skráð atvinnuleysi á Íslandi 1972 - 1977, og ársfjórðungsleg skráning atvinnulausra í Reykjavík 1929 - 1977. 25

5. Vinnudeilur. 28

6. Heildartekjur heimila kvæntra karla 1970 - 1976, eftir starfsstétt heimilisföður. 31

Línurit:

1.1 Hlutfallsleg skipting vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna á 3. ársfjórðungi 1972 - 1977. 5

1.2 Ársfjórðungsmeðaltöl fyrir vikulegan fjölda vinnustunda verkafólks og iðnaðarmanna 1974 - 1977. 7

3.1 Greitt tímakaup verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1963 - 1977. 18

3.2 Meðaltímakaup verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1963 - 1977. 19

3.3 Kaupmáttur tímakaups verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni m. v. vísitölu framfærslukostnaðar 1974 - 1977. 23

3.4 Kaupmáttur greidds tímakaups verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1974 - 1977 m. v. vísitölu vöru og þjónustu. 24

Tímakaup og vinnutími verkafólks, iðnaðarmanna og verslunarmanna í Reykjavík og nágrenni á 3. ársfjórðungi 1977.

Á tímabilinu frá 3. ársfj. 1976 til 3. ársfj. 1977 hækkuðu kauptaxtar verkamanna sex sinnum:

1. Þann 1. október 1976 hækkuðu laun um 6% skv. samningi frá mars 1976.
2. Þann 1. nóvember hækkuðu laun um 3,11% vegna verðlagsbóta.
3. 1. febrúar sl. varð síðasta áfangahækkun þágildandi kjarasamnings, 5%.
4. 1. mars sl. komu 2,5% verðbætur á laun.
5. 22. júní 1977 tók nýr kjarasamningur gildi. Meðalhækkun á töxtum verkamanna er áætluð 27,5%.
6. 1. sept. 1977 voru greiddar verðbætur kr. 3.520 á mánaðarlaun ASÍ félaga. Þessi hækkun er áætluð jafngilda 3,6% hækkun kauptaxta verkamanna.

Samkvæmt framansögðu er áætlað að kauptaxtar verkamanna hafi verið 51,8% hærri á 3. ársfj. 1977 en á 3. ársfj. 1976. Á sama tíma hækkaði greitt tímakaup verkamanna samkvæmt úrtaksathugun Kjararannsóknarnefndar úr kr. 471,81 í kr. 700,72 eða um 48,5%. Meðaltímakaup verkamanna án helgidagaálags hefur hækkað heldur minna eða úr kr. 547,22 í kr. 806,95, sem er 47,5% hækkun. Hækkun á greiddu tímakaupi verkamanna er því rúmlega 2% minni en áætluð hækkun taxtakaups. Þennan mun má allan rekja til minni hækkunar á milli 2. og 3. ársfj. 1977 en búast mátti við. Á þessu tímabili hækkaði greitt tímakaup annarra starfsstétta sem úrtaksathugun nefndarinnar nær til einnig minna en taxtahækkanir virtust gefa tilefni til.
Töflur 1.1 til 1.3 sýna hlutfallslega skiptingu vinnutíma verkafólks á 3. ársfj. 1972 - 1977. Yfirvinna er að jafnaði um fjórðungur af vinnu verka- og iðnaðarmanna á þessu tímabili. Þetta hlutfall er mun lægra hjá verkakonum eða 8 - 9% til jafnaðar.

Tafla 1.1

Hlutfallsleg skipting vinnutíma verkamanna á 3. ársfjórðungi 1972 - 1977.

	Dvt. %	Evt. %	Nvt. %
3. ársfj. 1972	74,5	12,8	12,7
3. " 1973	71,3	13,3	15,4
3. " 1974	73,0	12,4	14,6
3. " 1975	75,1	13,4	11,5
3. " 1976	73,1	13,6	13,3
3. " 1977	74,1	13,0	12,9

Tafla 1.2

Hlutfallsleg skipting vinnutíma verkakvenna á 3. ársfjórðungi 1972 - 1977.

	Dvt. %	Evt. %	Nvt. %
3. ársfj. 1972	93,3	4,2	2,5
3. " 1973	91,9	4,9	3,2
3. " 1974	91,4	5,1	3,5
3. " 1975	92,5	4,9	2,6
3. " 1976	91,6	4,5	3,9
3. " 1977	91,4	4,3	4,3

Tafla 1.3

Hlutfallsleg skipting vinnutíma iðnaðarmanna á 3. ársfjórðungi 1972 - 1977.

	Dvt. %	Evt. %	Nvt. %
3. ársfj. 1972	77,8	11,1	11,1
3. " 1973	74,9	12,0	13,1
3. " 1974	75,6	10,8	13,6
3. " 1975	75,6	10,5	13,9
3. " 1976	74,7	11,6	13,7
3. " 1977	76,1	10,3	13,6

Línurit 1.1 sýnir á myndrænan hátt hvernig þróunin í skiptingu vinnutímans hefur verið á 3. ársfj. sl. 6 ár. Lóðrétti ás myndarinnar sýnir hlutfall yfirvinnu af heildarvinnutímanum, en lárétti ásinn 3. ársfj. á tímabilinu 1972 - 1977.

Hlutfallsleg skipting vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna á 3. ársfjórðungi 1972 - 1977.

Línurit 1.1

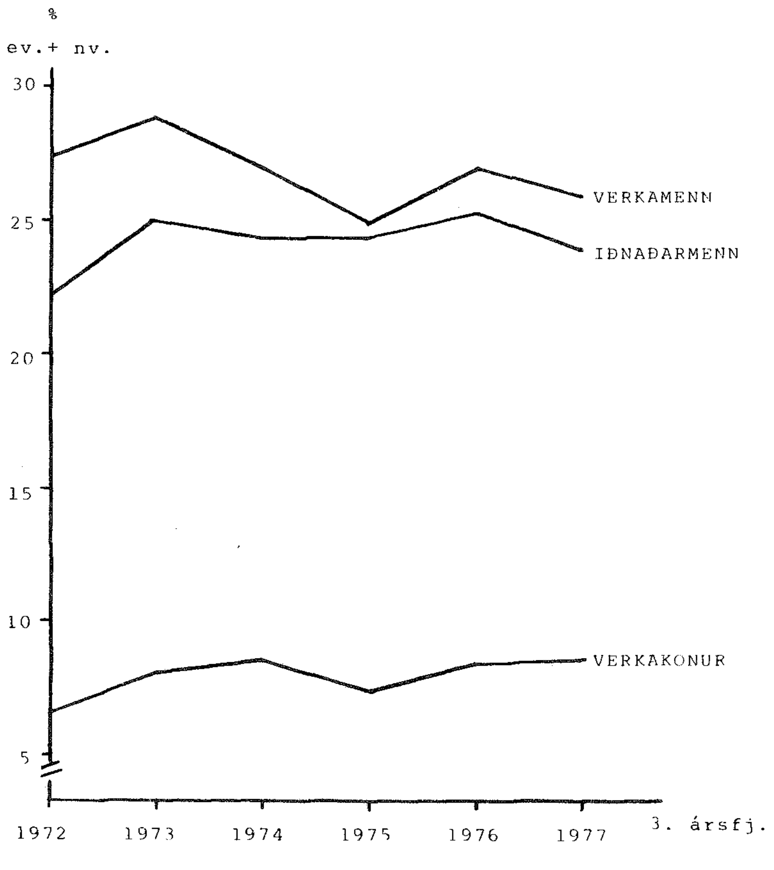

Tafla 1.4 Ársfjórðungsmeðaltöl fyrir vikulegan fjölda vinnustunda verkafólks og iðnaðarmanna 1974 - 1977.

	Verka-menn	Verka-konur	Iðnaðar-menn	Verkaf.og iðnaðarm.
Vog	48,7	17,2	34,1	100
Ársmeðaltal 1974	54,5	43,5	52,6	52,0
1. ársfj. 1975	50,7	42,3	49,8	48,9
2. " 1975	51,8	42,6	51,4	50,1
3. " 1975	52,8	43,6	52,8	51,2
4. " 1975	53,7	43,7	52,7	51,6
Ársmeðaltal	52,3	43,1	51,7	50,5
1. ársfj. 1976	52,9	43,2	50,7	50,5
2. " 1976	54,0	43,9	51,9	51,5
3. " 1976	55,4	44,4	53,1	52,7
4. " 1976	53,6	43,6	52,2	51,4
Ársmeðaltal	54,0	43,8	52,0	51,6
1. ársfj. 1977	52,0	43,3	51,5	50,3
2. " 1977	47,0	41,9	46,3	45,9
3. " 1977	54,1	43,9	52,1	51,7

Á töflu 1.4 eru sýnd meðaltöl fyrir vikulegan greiddan vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna, sem er í fullri atvinnu, mældan í klst. Slíkar mælingar hófust í ársbyrjun 1974, og ná eingöngu til þeirra, sem unnu í dagvinnu 400 klst. eða fleiri í ársfj.

Á línuriti 1.2 er sýnt á myndrænan hátt hver þróunin hefur verið í lengd vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna ársfjórðungslega á tímabilinu 1. ársfj. 1974 til 3. ársfj. 1977. Lóðrétti ás myndarinnar sýnir vinnutímann þ. e. samanlagðan fjölda dagvinnu og yfirvinnutíma, en lárétti ás myndarinnar sýnir ársfjórðunga árin 1974 - 1977.

Í töflu 1.4 og á línuriti 1.2 koma greinilega fram áhrif yfirvinnubannsins, en það stóð frá 1. maí þar til samningar náðust 22. júní.

Línurit 1.2

Ársfjórðungsmeðaltöl fyrir vikulegan fjölda vinnustunda verkafólks og iðnaðarmanna 1974 - 197'.

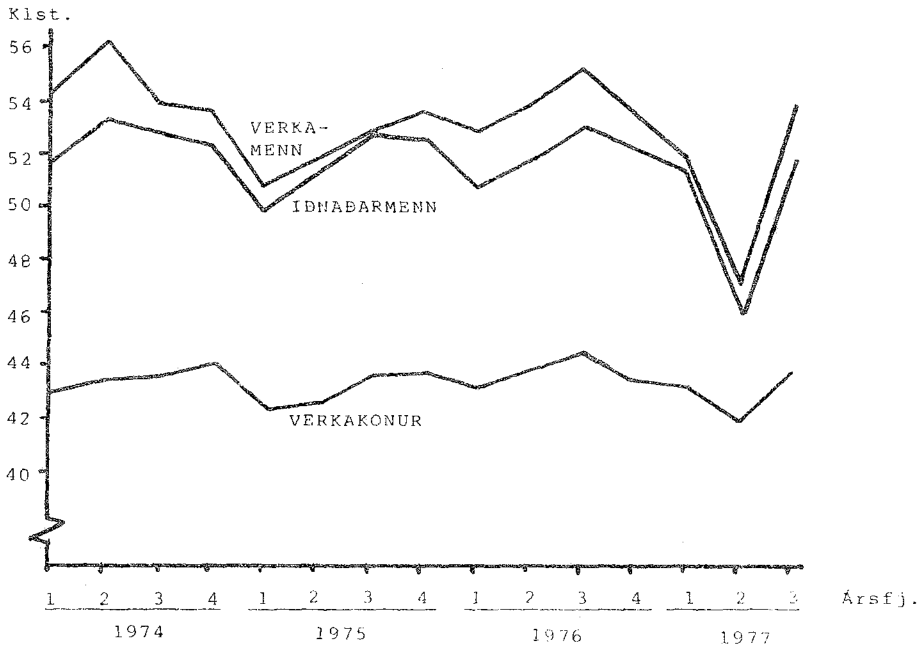

Á 3. ársfj. 1977 lengist vinnutími því verulega frá því sem var á 2. ársfjórðungi. Hins vegar er vinnutíminn ekki jafn langur á 3. ársfj. 1977 og á sama tíma á fyrra ári. Munar þar 1,3 stund hjá verkamönnum, 0,5 hjá verkakonum og 1,0 hjá iðnaðarmönnum. Samanvegið er vinnutími verkafólks og iðnaðarmanna 51,7 klst. á 3. ársfj. 1977, en var 52,7 klst. á 3. ársfj. 1976.

Tafla 2.1 — Tímakaupstafla - 3. ársfj. 1977.

Verkamenn

	Heildar-vinnust. þús.	Vog	Tímak. í dagv. kr.	Helgid. álag kr.	Eftirv. álag kr.	Næturv. álag kr.	Meðal-tímak. kr.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Alm.verkamannav.							
Fiskvinna	99	6	658,36	-	45,63	64,74	768,73
Hafnarvinna	81	19	689,37	-	37,49	52,28	779,14
Pakkhúsvinna	24	7	676,30	-	39,40	47,39	763,09
Lyftaravinna	41	2	708,38	-	38,21	47,92	794,51
Byggingarvinna	69	25	731,67	-	55,25	75,30	862,22
Afgreiðslustörf*	21	11	700,52	-	11,94	41,53	753,99
Bæjarvinna	95	11	630,25	-	45,30	46,49	722,04
Verksmiðjuvinna	123	10	691,85	-	23,55	52,66	768,06
Slippvinna	32	2	673,99	-	43,50	66,90	784,39
Ýmis alm.vinna	42	7	683,95	-	33,78	48,67	766,40
Vegið meðaltal	627	100	691,83	-	39,08	56,61	787,52
Aðstoð v/fagvinnu							
Málmsmíðar	33	35	705,33	-	43,53	74,26	823,12
Trésmíðar	26	38	732,64	-	45,98	36,23	814,85
Bifr.sm.og viðg.	37	27	741,20	-	36,27	90,94	868,41
Vegið meðaltal	96	100	725,39	-	42,50	64,31	832,20
Vélstjórn							
Bílstjórar	181	80	719,20	-	36,04	110,94	866,18
Ýtu-og kranastj.	49	20	722,26	-	55,90	134,02	912,18
Vegið meðaltal	230	100	719,81	-	40,01	115,56	875,38
Samanvegið							
Alm.verkamannav.	627	71	691,83	-	39,08	56,61	787,52
Aðstoð v/fagvinnu	96	14	725,39	-	42,50	64,31	832,20
Vélstjórn	230	15	719,81	-	40,01	115,56	875,38
	953	100	700,72	-	39,70	66,53	806,95

* Aðallega vinna.

Tafla 2.2 — Vinnutímatafla - 3. ársfj. 1977.

Verkamenn

	Vog	Dvt.	Evt.	Nvt.	Meðal-vinnust.
	1.	2.	3.	4.	5.
Alm. verkamannav.					
Fiskvinna	6	40,0	8,5	7,8	56,3
Hafnarvinna	19	40,0	6,4	5,4	51,8
Pakkhúsvinna	7	40,0	7,0	4,5	51,5
Lyftaravinna	2	40,0	6,2	5,3	51,5
Byggingarvinna	25	40,0	9,3	8,8	58,1
Afgreiðslustörf	11	40,0	3,2	2,7	45,9
Bæjarvinna	11	40,0	8,3	5,6	53,9
Verksmiðjuvinna	10	40,0	2,6	4,9	47,5
Slippvinna	2	40,0	8,7	10,7	59,4
Ýmis alm. vinna	7	40,0	7,3	7,3	54,6
Vegið meðaltal	100	40,0	6,9	6,2	53,1
Aðstoð v/fagvinnu					
Málmsmíðar	35	40,0	7,4	7,6	55,0
Trésmíðar	38	40,0	7,0	2,0	49,0
Bifr.sm.og viðg.	27	40,0	5,5	9,0	54,5
Vegið meðaltal	100	40,0	6,7	5,9	52,6
Vélstjórn					
Bílstjórar	80	40,0	6,0	13,0	59,0
Ýtu-og kranastj.	20	40,0	9,6	18,0	67,6
Vegið meðaltal	100	40,0	6,7	14,0	60,7
Samanvegið.					
Alm. verkamannav.	71	40,0	6,9	6,2	53,1
Aðstoð v/fagvinnu	14	40,0	6,7	5,9	52,6
Vélstjórn	15	40,0	6,7	14,0	60,7
	100	40,0	6,8	7,3	54,1

Tafla 2.3 — Tímakaupstafla - 3. ársfj. 1977.

Iðnaðarmenn

Tímavinna	Heildarvinnust. þús.	Vog	Tímak. í dagv. kr.	Helgid. álag kr.	Eftirv. álag kr.	Næturv. álag kr.	Meðaltímak. kr.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Skipasm. og viðg.	25	3	939,45	-	51,56	87,10	1078,11
Málmsmíðar	89	25	867,42	-	49,48	101,64	1018,54
Trésmíðar	65	10	937,74	-	67,17	71,99	1076,90
Húsgagnagerð	15	16	832,40	-	48,67	58,74	939,81
Flugvirkjun*	.	2	1220,00	-	30,00	140,00	1390,00
Bifr.sm.og viðg.	39	17	995,28	-	36,77	76,40	1108,45
Rafvirkjun	25	10	982,63	-	59,12	53,77	1095,52
Brauð-og kökugerð	9	4	831,19	-	31,54	134,80	997,53
Prentun og bókagerð	52	13	973,60	-	-	188,61	1162,21
Vegið meðaltal	319	100	923,67	-	42,45	95,69	1061,81

Tafla 2.4 — Vinnutímatafla - 3. ársfj. 1977.

Iðnaðarmenn

	Vog	Dvt.	Evt.	Nvt.	Meðalvinnust.
	1.	2.	3.	4.	5.
Skipasm.og viðg.	3	40,0	6,6	8,5	55,1
Málmsmíðar	25	40,0	6,6	8,8	55,4
Trésmíðar	10	40,0	8,9	5,8	54,7
Húsgagnagerð	16	40,0	7,0	6,2	53,2
Flugvirkjun*	2	40,0	2,6	6,9	49,5
Bifr.sm.og viðg.	17	40,0	3,1	2,9	46,0
Rafvirkjun	10	40,0	6,8	3,2	50,0
Brauð-og kökugerð	4	40,0	5,3	12,7	58,0
Prentun og bókag.	13	40,0	-	9,9	49,9
Vegið meðaltal	100	40,0	5,3	6,8	52,1

* Áætlað.

Tafla 2.5 Tímakaupstafla - 3. ársfj. 1977.

Verkakonur

	Heildar-vinnust. þús.	Vog	Tímak. í dagv. kr.	Helgid. álag kr.	Eftirv. álag kr.	Næturv. álag kr.	Meðal-tímak. kr.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Fiskvinna	111	15	598,75	-	34,50	30,53	663,78
Afgreiðslustörf*	.	10	580,00	-	4,87	53,46	638,33
Verksmiðjuvinna	92	43	584,50	-	9,38	17,39	611,27
Bæjarvinna	8	1	577,71	-	26,26	16,67	620,64
Brauð-og kökugerð	11	2	602,59	-	5,83	21,47	629,89
Fatasaumur	21	19	657,28	-	1,00	0,35	658,63
Prentun og bókag.	11	6	696,36	-	-	39,69	736,05
Ýmis alm. vinna	41	4	565,70	-	34,39	2,00	602,09
Vegið meðaltal	295	100	606,27	-	11,64	20,53	638,44

Tafla 2.6 Vinnutímatafla - 3. ársfj. 1977.

Verkakonur

	Vog	Dvt.	Evt.	Nvt.	Meðal-vinnust.
	1.	2.	3.	4.	5.
Fiskvinna	15	40,0	6,9	3,4	50,3
Afgreiðslustörf*	10	40,0	0,8	4,8	45,6
Verksmiðjuvinna	43	40,0	0,9	1,5	42,4
Bæjarvinna	1	40,0	3,8	2,0	45,8
Brauð-og kökugerð	2	40,0	0,9	2,5	43,4
Fatasaumur	19	40,0	0,2	0,1	40,3
Prentun og bókag.	6	40,0	-	3,0	43,0
Ýmis alm. vinna	4	40,0	7,9	1,8	49,7
	100	40,0	1,9	2,0	43,9

* Áætlað.

Tafla 2.7
Verslunarmenn

Tímakaupstafla - 3. ársfj. 1977.

	Heildar-vinnust. þús.	Tímak. í dagv. kr.	Helgid. álag kr.	Eftirv. álag kr.	Næturv. álag kr.	Meðal-tímak. kr.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Afgreiðslustörf í matvöruverslunum	5	698,88	-	29,34	18,84	747,06

Tafla 2.8
Verslunarmenn

Vinnutímatafla - 3. ársfj. 1977.

	Dvt.	Evt.	Nvt.	Meðal-vinnust.
	1.	2.	3.	4.
Afgreiðslustörf í matvöruverslunum	40,0	3,0	1,2	44,2

Tafla 2.9
Verslunarkonur

Tímakaupstafla - 3. ársfj. 1977.

	Heildar-vinnust. þús.	Tímak. í dagv. kr.	Helgid. álag kr.	Eftirv. álag kr.	Næturv. álag kr.	Meðal-tímak. kr.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Afgreiðslustörf í matvöruverslunum	23	623,90	-	16,53	24,70	677,63

Tafla 2.10
Verslunarkonur

Vinnutímatafla - 3. ársfj. 1977.

	Dvt.	Evt.	Nvt.	Meðal-vinnust.
	1.	2.	3.	4.
Afgreiðslustörf í matvöruverslunum	40,0	1,8	0,8	42,6

Söfnun upplýsinga um launakjör verslunarmanna er enn skammt á veg komin og ekki fallin í jafn fastar skorður og gagnaöflun um laun og vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna. Af þessum sökum kann að gæta nokkurra frávika í niðurstöðum úrtaksins sem ekki er unnt að rekja til sveiflu á vinnumarkaði.

Tímakaup - Kaupmáttur.

Töflur 3.1, 3.2 og 3.3 sýna greitt tímakaup verkamanna, verkakvenna og iðnaðarmanna samkvæmt úrtaki Kjararannsóknarnefndar, allar tölur eru án orlofs.

Tafla 3.4 sýnir vísitölu framfærslukostnaðar og vísitölu vöru og þjónustu. Ársmeðaltal 1971 er sett = 100.

Töflur 3.5, 3.6 og 3.7 sýna kaupmátt greidds tímakaups verkamanna, verkakvenna og iðnaðarmanna miðað við vísitölu framfærslukostnaðar annars vegar og vísitölu vöru og þjónustu hins vegar.

Í samanburði á kaupmætti fyrir og eftir 1. ársfj. 1972 skal það undirstrikað, að hér er um að ræða kaupmátt tímakaups og verkar því vinnutímastyttingin til hækkunar, sem ekki hefði verið ef miðað hefði verið við vikukaup.

Eins og töflur 3.5, 3.6 og 3.7 sýna, hafa orðið miklar sveiflur í kaupmætti á liðnum árum. Kaupmáttur tímakaups verkamanna óx á árinu 1972 um 17,4% miðað við vísitölu framfærslukostnaðar, en verulegur hluti þessarar kaupmáttaraukningar eða 10,5% er til kominn vegna vinnutímastyttingarinnar 1/1 1972. 1973 hélst kaupmátturinn svipaður og 1972.

Hámarki nær kaupmátturinn á fyrri hluta ársins 1974, en lækkaði verulega milli áranna 1974 og 1975 og enn nokkuð frá 1975 til 1976. Á 3. ársfjórðungi 1977 jókst kaupmáttur greidds tímakaups verkamanna um rúm 14% frá 2. ársfjórðungi, og er þá miðað við vísitölu framfærslukostnaðar. Hjá verkakonum varð kaupmáttaraukningin 15,8% og 13,9% hjá iðnaðarmönnum. Ekki hefur áður orðið jafn mikil kaupmáttarbreyting milli ársfjórðunga frá því að úrtakskannanir nefndarinnar hófust. Kaupmáttur tímakaups í dagvinnu hefur ekki risið jafn hátt frá því á fyrri hluta ársins 1974. Sjá línurit 3.3 og 3.4 á bls. 23 og 24.

TÍMAKAUP

VERKAMENN

Tafla 3.1		Tímak. í dagv. kr.	Meðaltímakaup án hd. kr.	m.hd. kr.	Hlutfallsleg breyting 1. %	2. %	3. %
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1963		32,50	38,75	-	-	-	-
1964		41,25	48,60	-	26,9	25,4	-
1965		49,00	57,87	-	18,8	19,1	-
1966		58,82	68,82	70,20	20,0	18,9	-
1967		62,40	72,07	73,82	6,1	4,7	5,2
1968		66,12	76,19	78,28	6,0	5,7	6,0
1969		76,83	86,37	88,92	16,2	13,4	13,6
1970		93,98	106,36	108,80	22,3	23,1	22,4
1971		107,12	121,71	124,45	14,0	14,4	14,4
1972		139,02	160,14	163,35	29,8	31,6	31,3
1973	1. ársfj.	152,80	173,89	177,15	1,9	1,0	1,0
	2. "	168,36	200,62	209,36	10,2	15,4	18,2
	3. "	178,23	209,48	209,48	5,9	4,4	0,1
	4. "	192,19	227,25	232,70	7,8	8,5	11,1
	Ársm.t.	172,90	202,81	207,17	24,4	26,6	26,8
1974	1. ársfj.	229,85	264,80	267,05	19,6	16,5	14,8
	2. "	265,90	318,52	340,73	15,7	20,3	27,6
	3. "	269,77	313,69	313,69	1,5	- 1,5	- 7,9
	4. "	300,37	349,84	359,45	11,3	11,5	14,6
	Ársm.t.	266,47	311,71	320,23	54,1	53,7	54,6
1975	1. ársfj.	308,85	348,58	362,37	2,8	- 0,4	0,8
	2. "	342,33	392,28	408,04	10,8	12,5	12,6
	3. "	368,00	420,04	420,04	7,5	7,1	2,9
	4. "	384,38	442,15	453,21	4,5	5,3	7,9
	Ársm.t.	350,89	400,77	410,92	31,7	28,6	28,3
1976	1. ársfj.	411,34	466,28	469,92	7,0	5,5	3,7
	2. "	440,89	511,08	539,14	7,2	9,6	14,7
	3. "	471,81	547,22	547,22	7,0	7,1	1,5
	4. "	511,06	588,59	593,08	8,3	7,6	8,4
	Ársm.t.	458,78	528,29	537,34	30,7	31,8	30,8
1977	1. ársfj.	538,65	609,34	609,34	5,4	3,5	2,7
	2. "	577,34	642,70	678,67	7,2	5,5	11,4
	3. "	700,72	806,95	806,95	21,4	25,6	18,9

TÍMAKAUP

VERKAKONUR

Tafla 3.2		Tímak. í dagv. kr.	Meðaltímakaup án hd. kr.	Meðaltímakaup m.hd. kr.	Hlutfallsleg breyting 1. %	Hlutfallsleg breyting 2. %	Hlutfallsleg breyting 3. %
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1966		47,04	49,62	50,86	-	-	-
1967		52,20	54,31	55,88	11,0	9,5	9,9
1968		55,04	57,21	59,32	5,4	5,3	6,2
1969		63,94	66,55	69,06	16,2	16,3	16,4
1970		79,41	82,04	84,61	24,2	23,3	22,5
1971		91,02	94,81	97,66	14,6	15,6	15,4
1972		119,74	125,33	128,44	31,6	32,2	31,5
1973	1. ársfj.	127,25	133,37	136,15	1,9	1,0	0,6
	2. "	140,19	147,53	155,55	10,2	10,6	14,2
	3. "	150,89	157,94	157,94	7,6	7,1	1,5
	4. "	161,49	172,08	177,17	7,0	9,0	12,2
	Ársm.t.	144,95	152,73	156,70	21,1	21,9	22,0
1974	1. ársfj.	197,36	212,95	214,96	22,2	23,8	21,3
	2. "	215,68	226,02	247,38	9,3	6,1	15,1
	3. "	217,76	228,12	228,12	1,0	1,0	- 7,8
	4. "	238,55	255,49	263,55	9,5	12,0	15,5
	Ársm.t.	217,34	230,65	238,50	49,9	51,0	52,2
1975	1. ársfj.	245,12	253,99	265,60	2,8	- 0,6	0,8
	2. "	280,44	292,20	307,14	14,4	15,0	15,6
	3. "	307,28	321,51	321,51	9,6	10,0	4,7
	4. "	323,86	341,37	351,74	5,4	6,2	9,4
	Ársm.t.	289,18	302,27	311,50	33,1	31,1	30,6
1976	1. ársfj.	343,67	362,07	365,23	6,1	6,1	3,8
	2. "	371,11	394,38	430,32	8,0	8,9	17,8
	3. "	399,12	423,96	423,96	7,5	7,3	- 1,5
	4. "	431,15	454,58	458,76	8,0	7,2	8,2
	Ársm.t.	386,26	408,75	419,57	33,6	35,2	34,7
1977	1. ársfj.	456,52	477,16	477,16	5,9	5,0	4,0
	2. "	492,01	509,34	552,77	7,8	6,7	15,8
	3. "	606,27	638,44	638,44	23,2	25,3	15,5

TÍMAKAUP

IÐNAÐARMENN

Tafla 3.3		Tímak. í dagv. kr.	Meðaltímakaup án hd. kr.	m.hd. kr.	Hlutfallsleg breyting 1. %	2. %	3. %
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1963		42,50	46,70	48,00	-	-	-
1964		52,35	58,85	60,50	23,2	26,0	26,0
1965		62,60	72,40	74,42	19,6	23,0	23,0
1966		77,66	88,67	90,82	24,1	22,5	22,0
1967		81,38	92,24	94,63	4,8	4,0	4,2
1968		85,76	95,80	98,88	5,4	3,9	4,5
1969		96,53	106,24	109,85	12,6	10,9	11,1
1970		120,85	133,50	137,05	25,2	25,7	24,8
1971		142,46	159,05	163,74	17,9	19,1	19,5
1972		181,68	206,48	211,42	27,5	29,8	29,1
1973	1. ársfj.	195,95	222,51	227,38	1,9	1,3	1,4
	2. "	216,55	250,35	264,13	10,5	12,5	16,2
	3. "	234,61	271,02	271,02	8,3	8,3	2,6
	4. "	258,71	298,78	307,82	10,3	10,2	13,6
	Ársm.t.	226,45	260,67	267,59	24,6	26,2	26,6
1974	1. ársfj.	298,94	339,65	343,04	15,6	13,7	11,4
	2. "	374,54	444,82	480,60	25,3	31,0	40,1
	3. "	377,49	436,53	436,53	0,8	- 1,9	- 9,2
	4. "	398,93	460,08	474,26	5,7	5,4	8,6
	Ársm.t.	362,48	420,27	433,61	60,1	61,2	62,0
1975	1. ársfj.	406,05	454,92	475,16	1,8	- 1,1	0,2
	2. "	447,38	514,68	536,40	10,2	13,1	12,9
	3. "	491,07	575,42	575,42	9,8	11,8	7,3
	4. "	515,76	596,25	614,18	5,0	3,6	6,7
	Ársm.t.	465,07	535,32	550,29	28,3	27,4	26,9
1976	1. ársfj.	546,50	614,51	620,83	6,0	3,0	1,1
	2. "	589,74	678,21	727,49	7,9	10,4	17,2
	3. "	621,38	716,90	716,90	5,4	5,7	- 1,5
	4. "	677,14	775,04	782,38	9,0	8,1	9,1
	Ársm.t.	608,69	696,17	711,90	30,9	30,0	29,4
1977	1. ársfj.	717,07	816,58	816,58	5,9	5,4	4,4
	2. "	762,49	833,87	896,50	6,3	2,1	9,8
	3. "	923,67	1061,81	1061,81	21,1	27,3	18,4

VÍSITÖLUR

1971 = 100

Vísitölurnar eru hér reiknaðar út sem ársmeðaltal og ársfjórðungsmeðaltal, miðað við stöðu þeirra í miðjum mánuði.

Tafla 3.4

		Framf. kostn.	Vörur og þjónusta	Hækkun % 1.	2.
		1.	2.	3.	4.
1963		40,5	38,0	-	-
1964		48,3	45,4	19,3	19,5
1965		51,7	48,7	7,0	7,3
1966		57,2	54,9	10,6	12,7
1967		59,2	56,8	3,5	3,5
1968		68,3	65,7	15,4	15,7
1969		83,1	81,5	21,7	24,0
1970		94,0	93,2	13,2	14,4
1971		100,0	100,0	6,3	7,3
1972		110,4	114,4	10,4	14,4
1973	1. ársfj.	121,6	127,9	6,8	7,8
	2. "	131,3	140,0	8,0	9,5
	3. "	137,7	146,2	4,9	4,4
	4. "	148,9	156,7	8,1	7,2
	Ársm.t.	134,9	142,7	22,1	24,6
1974	1. ársfj.	164,6	174,4	10,5	11,3
	2. "	184,7	194,9	12,2	11,8
	3. "	197,8	205,7	7,1	5,5
	4. "	224,5	236,6	13,5	15,0
	Ársm.t.	192,9	202,9	43,0	42,2
1975	1. ársfj.	250,2	262,6	12,4	11,0
	2. "	279,6	294,0	11,8	12,0
	3. "	300,7	320,7	7,5	9,1
	4. "	319,0	341,9	6,1	6,6
	Ársm.t.	287,3	304,7	48,9	50,2
1976	1. ársfj.	333,3	356,4	4,5	4,0
	2. "	370,5	395,9	11,2	11,1
	3. "	395,5	424,1	6,7	7,1
	4. "	419,9	451,7	6,2	6,5
	Ársm.t.	379,8	407,0	32,2	33,6
1977	1. ársfj.	447,0	481,3	6,5	6,6
	2. "	474,3	505,6	6,1	5,0
	3. "	504,5	540,0	6,4	6,8

Línurit 3.1 Greitt tímakaup í dagvinnu.

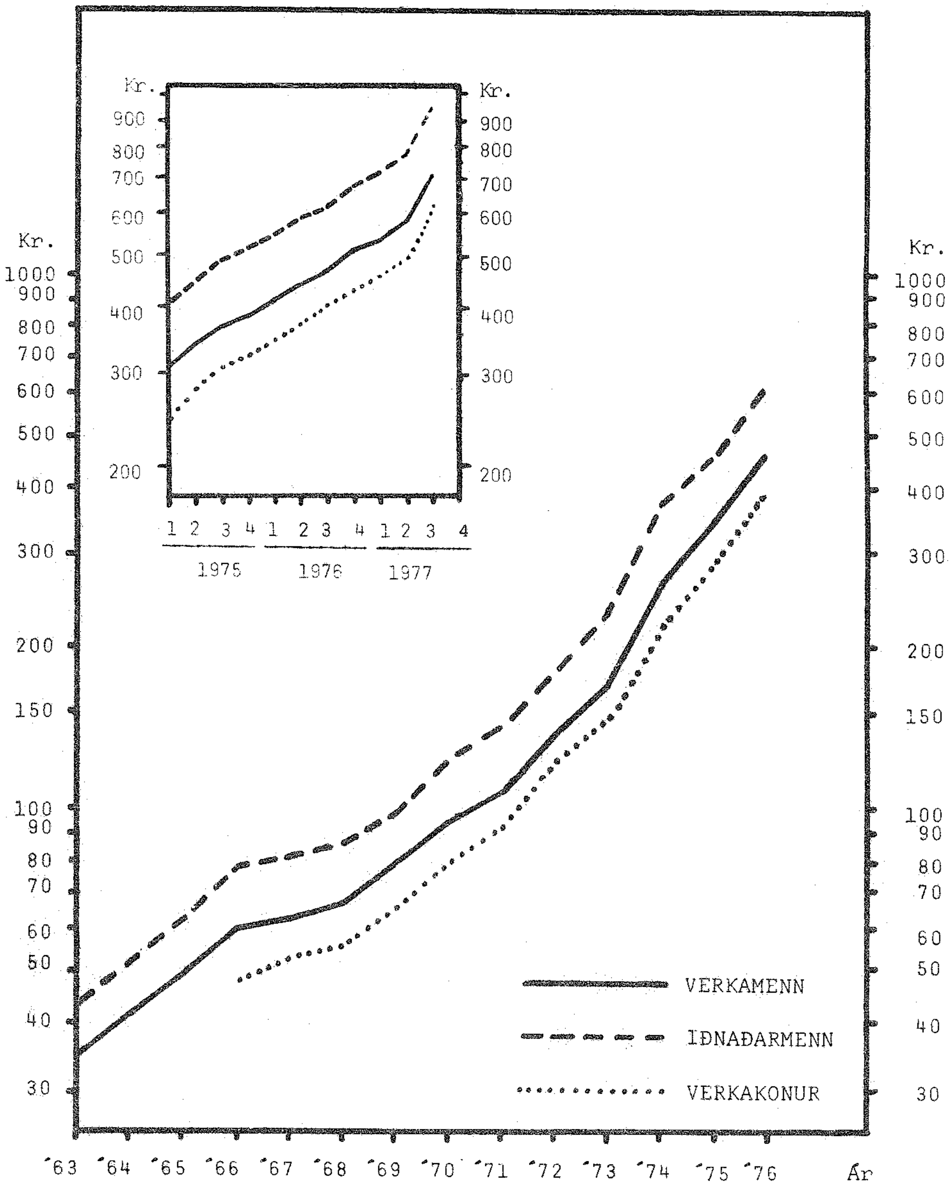

(skali lin x log)

Línurit 3.2 Meðaltímakaup án helgidagaálags.

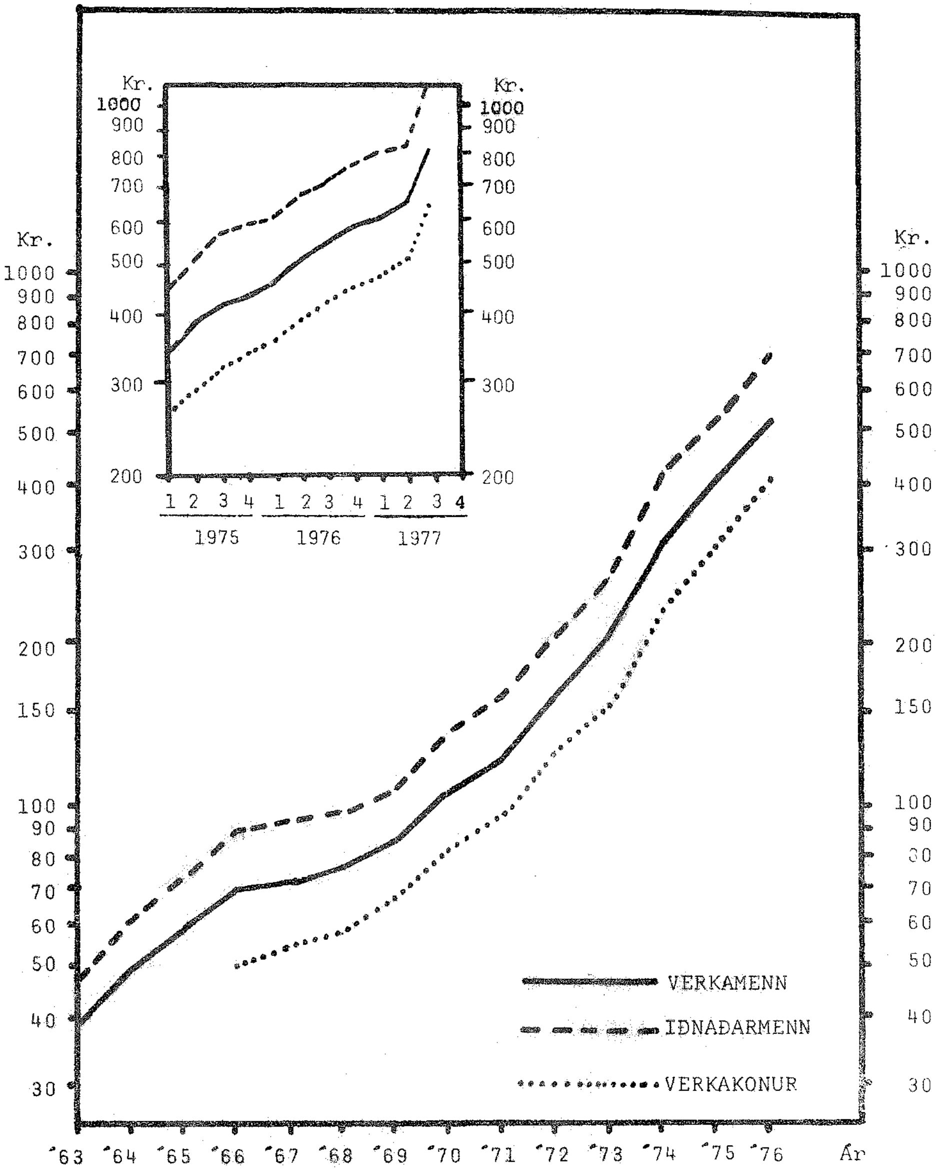

(Skali lin x log)

KAUPMÁTTUR

VERKAMENN

Tafla 3.5		Kaupm. miðað við vísit.framf.kostn.		Kaupm. miðað við vísit.v.og þjón.	
		tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.	tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.
		1.	2.	3.	4.
1963		74,8	78,5	79,7	83,7
1964		79,7	82,6	84,8	87,9
1965		88,4	91,9	93,8	97,5
1966		96,0	98,8	100,0	102,9
1967		98,5	100,0	102,6	104,2
1968		90,3	91,7	93,9	95,3
1969		86,3	85,4	88,0	87,1
1970		93,3	93,0	93,9	93,6
1971		100,0	100,0	100,0	100,0
1972		117,6	119,2	113,5	115,0
1973	1. ársfj.	117,3	117,5	111,5	111,7
	2. "	119,7	125,5	112,3	117,7
	3. "	120,8	125,0	113,8	117,7
	4. "	120,5	125,4	114,5	119,1
	Ársm.t.	119,6	123,5	113,1	116,8
1974	1. ársfj.	130,4	132,2	123,0	124,8
	2. "	134,4	141,7	127,4	134,3
	3. "	127,3	130,3	122,4	125,3
	4. "	124,9	128,0	118,5	121,5
	Ársm.t.	129,0	132,8	122,6	126,2
1975	1. ársfj.	115,2	114,5	109,8	109,1
	2. "	114,3	115,3	108,7	109,6
	3. "	114,2	114,8	107,1	107,6
	4. "	112,5	113,9	105,0	106,3
	Ársm.t.	114,0	114,6	107,5	108,1
1976	1. ársfj.	115,2	114,9	107,7	107,5
	2. "	111,1	113,3	104,0	106,1
	3. "	111,4	113,7	103,9	106,0
	4. "	113,6	115,2	105,6	107,1
	Ársm.t.	112,8	114,3	105,2	106,6
1977	1. ársfj.	112,5	112,0	104,5	104,0
	2. "	113,6	111,3	106,6	104,4
	3. "	129,7	131,4	121,1	122,8

KAUPMÁTTUR

VERKAKONUR

Tafla 3.6		Kaupm. miðað við vísit.framf.kostn.		Kaupm. miðað við vísit. v.og þjón.	
		tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.	tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.
		1.	2.	3.	4.
1966		90,4	91,6	94,2	95,4
1967		97,0	96,8	101,1	100,9
1968		88,6	88,3	92,1	91,8
1969		84,5	84,5	86,1	86,1
1970		92,8	92,0	93,6	92,8
1971		100,0	100,0	100,0	100,0
1972		119,2	119,7	115,0	115,6
1973	1. ársfj.	115,0	115,7	109,3	110,0
	2. "	117,3	118,5	110,0	111,1
	3. "	120,4	121,0	113,4	114,0
	4. "	119,1	121,9	113,2	115,8
	Ársm.t.	118,1	119,4	111,6	112,9
1974	1. ársfj.	131,7	136,5	124,3	128,8
	2. "	128,3	129,1	121,6	122,3
	3. "	120,9	121,6	116,3	117,0
	4. "	116,7	120,0	110,8	113,9
	Ársm.t.	123,8	126,1	117,7	119,9
1975	1. ársfj.	107,6	107,1	102,6	102,0
	2. "	110,2	110,2	104,8	104,8
	3. "	112,3	112,8	105,3	105,7
	4. "	111,5	112,9	104,1	105,3
	Ársm.t.	110,6	111,0	104,3	104,6
1976	1. ársfj.	113,3	114,6	105,9	107,2
	2. "	110,0	112,2	103,0	105,1
	3. "	110,9	113,1	103,4	105,4
	4. "	112,8	114,2	104,9	106,2
	Ársm.t.	111,7	113,5	104,3	105,9
1977	1. ársfj.	112,2	112,6	104,2	104,6
	2. "	114,0	113,3	106,9	106,2
	3. "	132,0	133,5	123,3	124,7

KAUPMÁTTUR

IÐNAÐARMENN

Tafla 3.7		Kaupm. miðað við vísit.framf.kostn.		Kaupm. miðað við vísit.v.og þjón.	
		tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.	tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.
		1.	2.	3.	4.
1963		73,6	74,6	78,4	79,5
1964		76,0	78,7	80,8	83,7
1965		84,9	90,5	90,1	96,1
1966		95,3	99,8	99,3	104,0
1967		96,5	100,5	100,5	104,8
1968		88,1	91,1	91,6	94,7
1969		81,6	83,2	83,2	84,8
1970		90,2	89,3	90,8	90,7
1971		100,0	100,0	100,0	100,0
1972		115,5	117,6	111,5	113,5
1973	1. ársfj.	113,2	115,0	107,6	109,4
	2. "	115,8	119,9	108,6	112,4
	3. "	119,6	123,7	112,7	116,6
	4. "	122,0	126,2	115,9	119,9
	Ársm.t.	117,8	121,5	111,4	114,9
1974	1. ársfj.	127,5	129,7	120,3	122,4
	2. "	142,3	151,4	134,9	143,5
	3. "	134,0	138,8	128,8	133,4
	4. "	124,7	128,9	118,4	122,3
	Ársm.t.	131,9	137,0	125,4	130,2
1975	1. ársfj.	113,9	114,3	108,5	108,9
	2. "	112,3	115,7	106,8	110,1
	3. "	114,6	120,3	107,5	112,8
	4. "	113,5	117,5	105,9	109,6
	Ársm.t.	113,6	117,1	107,1	110,5
1976	1. ársfj.	115,1	115,9	107,7	108,4
	2. "	111,7	115,1	104,6	107,7
	3. "	110,3	114,0	102,9	106,3
	4. "	113,2	116,1	105,2	107,9
	Ársm.t.	112,5	115,3	105,0	107,5
1977	1. ársfj.	112,6	114,9	104,6	106,7
	2. "	112,8	110,5	105,9	103,7
	3. "	128,5	132,3	120,1	123,6

KAUPMÁTTUR GREIDDS TÍMAKAUPS

Miðað við vísitölu framfærslukostnaðar

1971 = 100

Línurit 3.3

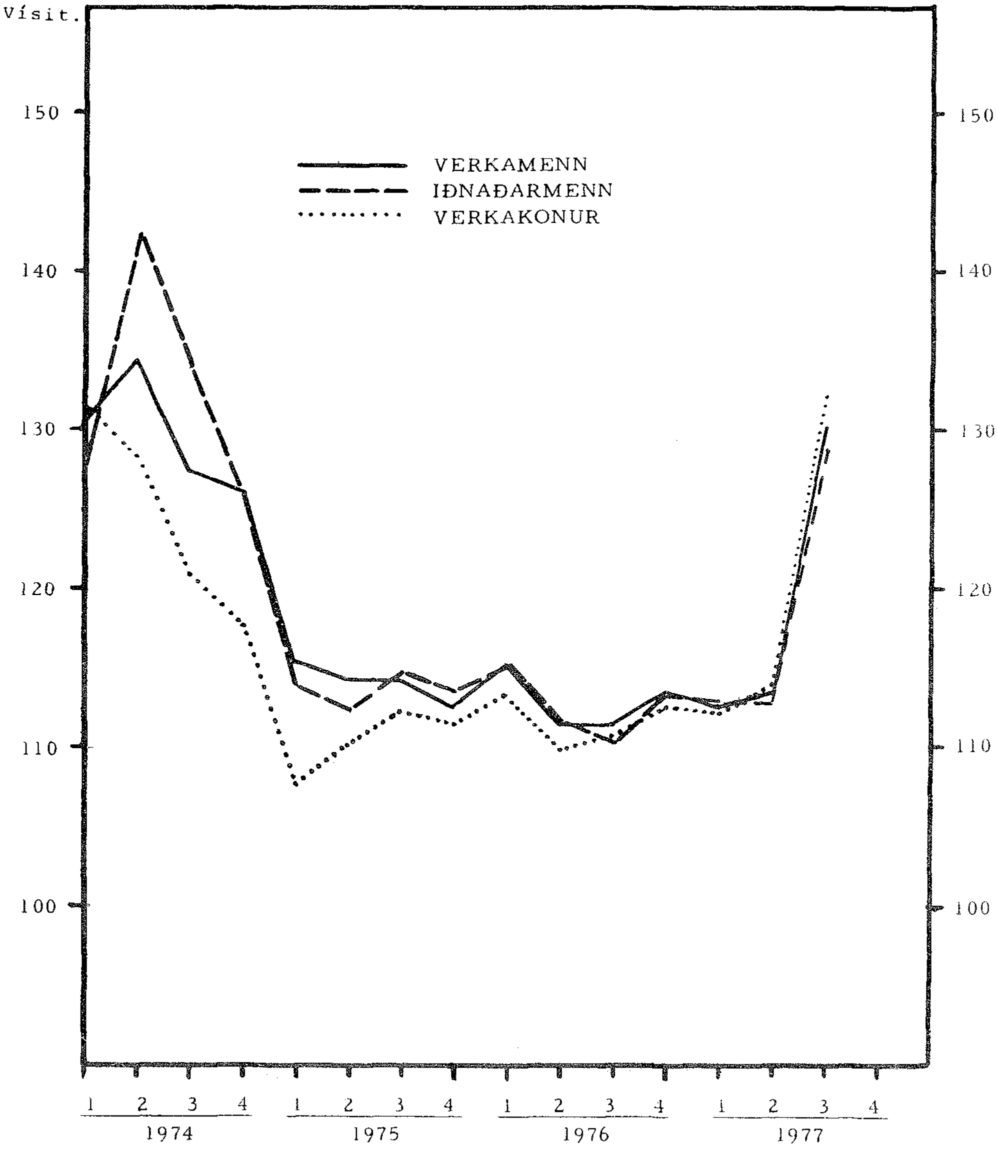

KAUPMÁTTUR GREIDDS TÍMAKAUPS

Miðað við vísitölu vöru og þjónustu.

1971 = 100

Línurit 3.4

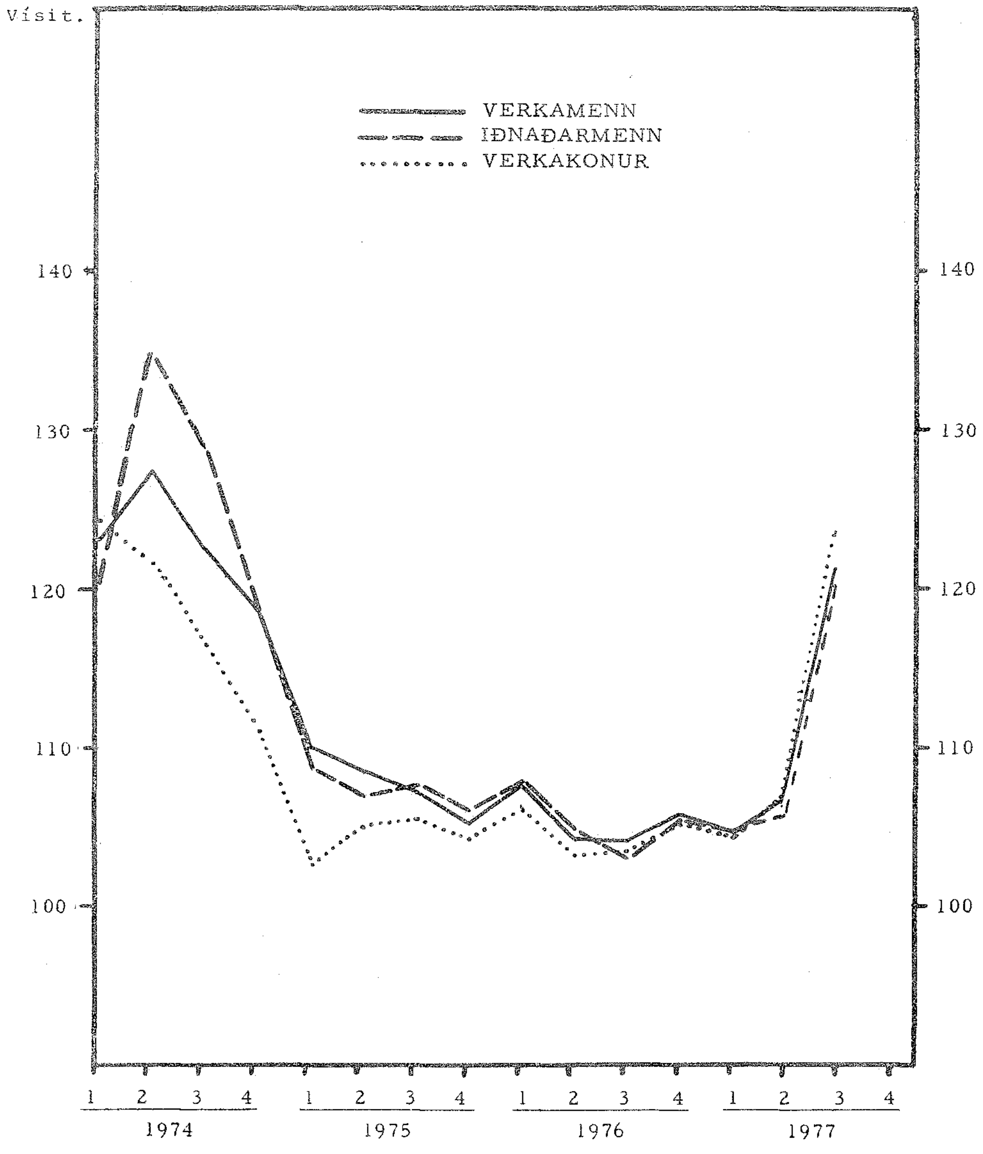

Skráð atvinnuleysi 1972-1977.

Tafla 4.1 sýnir fjölda skráðra atvinnuleysisdaga árin 1975-1977. Atvinnuleysisdagar urðu um 32 þús. færri á árinu 1977 en á árinu 1976, þrátt fyrir að skráning félli niður í febrúar 1976. Atvinnulausir á skrá voru að meðaltali 365 á nýliðnu ári, en voru 507 á árinu 1976. Hlutfallslega hefur atvinnuleysi ekki verið minna á heilu ári frá því að regluleg skráning hófst á árinu 1969.

Í árslok voru alls 817 skráðir atvinnulausir. Hafði atvinnulausum fjölgað úr 461 frá því í lok nóvember. Reynsla fyrri ára sýnir, að á þessum árstíma má jafnan búast við verulegri fjölgun atvinnulausra, en að þessu sinni olli þorskveiðibann í desember tímabundnu atvinnuleysi í allmörgum sjávarkauptúnum.

Tafla 4.1 Skráðir atvinnuleysisdagar á öllu landinu 1975 - 1977.

	1975	1976	1977
Janúar	...	23.463	14.175
Febrúar	11.837	...	9.880
Mars	8.365	16.856	7.393
Apríl	7.871	9.419	4.229
Maí	12.788	6.951	3.643
Júní	14.242	6.792	3.753
Júlí	7.973	5.333	2.756
Ágúst	4.841	4.851	2.532
September	4.499	4.242	3.807
Október	4.571	4.492	3.515
Nóvember	7.899	7.904	7.207
Desember	15.938	16.071	11.203
Alls	100.824	106.374	74.093

Tafla 4.2 — Fjöldi atvinnulausra á skrá í lok mánaðar 1972 - 1977.

1972	Reykjav. svæði 1)	Reykja-nes 1)	Vestur-land	Vest-firðir 2)	Norðurl. vestra 2)	Norðurl. eystra	Austur-land	Suður-land	Vestmanna-eyjar	Alls	Atvinnul. % af heildar-vinnuafli
Ársmeðaltal	63	1	14	3	165	117	51	19	11	444	0,5
1973											
Ársmeðaltal	65	12	18	1	137	70	36	22	-	361	0,4
1974											
Ársmeðaltal	92	11	36	12	95	41	47	34	-	368	0,4
1975											
Ársmeðaltal	256	25	54	18	78	127	59	25	2	644	0,7
1976											
Ársmeðaltal	201	7	25	29	48	98	60	39	-	507	0,5
1977											
Janúar	179	2	19	2	88	121	120	106	-	637	0,7
Febrúar	177	2	25	2	58	76	52	81	-	473	0,5
Mars	136	1	13	-	59	69	42	29	-	351	0,4
Apríl	132	1	8	-	45	23	27	24	-	260	0,3
Maí	334	-	41	-	26	16	1	23	-	441	0,4
Júní	104	-	23	-	11	17	1	16	-	172	0,2
Júlí	79	-	19	-	11	12	5	7	-	133	0,1
Ágúst	61	11	51	-	19	8	4	77	-	231	0,2
September	63	18	33	1	12	5	15	32	5	184	0,2
Október	106	lo	12	27	15	13	8	27	3	221	0,2
Nóvember	126	14	27	1	97	51	46	98	1	461	0,5
Desember	109	27	14	11	170	230	136	118	2	817	0,8
Ársmeðaltal	134	7	24	4	51	53	38	53	1	365	0,4

Skýringar:

1) Til Reykjavíkursvæðisins teljast auk Reykjavíkur, Seltjarnarnes, Kópavogur, Garðabær, Hafnarfjörður og Mosfellshreppur, en aðrir staðir í Reykjaneskjördæmi eru taldir til Reykjaness.

2) Drangsnes og Hólmavík eru hér talin til Norðurlands vestra.

Heimild: Félagsmálaráðuneytið.

Tafla 4.3 Ársfjórðungsleg skráning atvinnulausra karla og kvenna í Reykjavík 1929-1977.

Ár/mán.	1.febrúar	1.maí	1.ágúst	1.nóvember
1929	165	5	22	48
1930	39	3	-	90
1931	525	59	106	623
1932	550	205	633	731
1933	623	268	226	569
1934	544	190	390	719
1935	599	432	252	510
1936	596	720	226	609
1937	789	282	199	617
1938	690	345	316	804
1939	473	451	256	792
1940	526	459	166	100
1941	-	-	-	-
1942	-	-	-	-
1943	56	2	1	3
1944	61	-	1	21
1945	23	-	2	-
1946	2	-	-	1
1947	3	10	-	71
1948	37	42	14	19
1949	135	86	-	22
1950	221	42	75	251
1951	418	64	22	270
1952	718	70	52	81
1953	98	4	1	8
1954	4	2	2	8
1955	5	1	1	1
1956	8	-	1	-
1957	1	4	-	-
1958	20	-	-	-
1959	-	-	-	-
1960	-	-	-	-
1961	8	-	-	-
1962	-	-	-	-
1963	-	-	-	-
1964	1	-	-	1
1965	-	-	-	-
1966	-	-	-	-
1967	-	-	1	1
1968	467	32	210	79
1969	1361	380	439	364
1970	602	178	124	83
1971	157	89	66	65
1972	95	47	19	34
1973	91	29	17	50
1974	144	91	33	43
1975	112	307	178	98
1976	318	162	105	64
1977	130	114	64	44

Vinnudeilur.

Þann 1. maí síðastliðinn rann á enda gildistími kjarasamninga flestra félaga landverkafólks innan Alþýðusambandsins. Samningaumleitanir hófust alllöngu áður eða 8. mars og var deilunni þá þegar vísað til sáttasemjara ríkisins. Sáttafundir urðu yfir fimmtíu talsins og náðust endar loks saman þann 22. júní sl.

Áður en samningar náðust kom til all víðtækra vinnustöðvana. Yfirvinnubann var sett á frá og með 2. maí og náði til landsins alls að kalla. Upp úr miðjum maí var vinna lögð niður hluta úr degi á nokkrum vinnustöðum. Þannig lögðu verkamenn við Reykjavíkurhöfn niður vinnu eftir hádegi 16. maí, hafnarverkamenn í Hafnarfirði síðdegis 17. maí og þann átjánda hafnarverkamenn í Keflavík. Hlaðmenn á Reykjavíkurflugvelli lögðu niður vinnu 19. maí og bílstjórar hjá Mjólkursamsölunni í Reykjavík þann 20. maí. Í þeirri verkfallsskráningu sem hér fer á eftir eru vinnustöðvanir sem þessar ekki með taldar.

Þann 3. júní skall á fyrsta landshlutaverkfallið og náði það til Reykjavíkur og nágrennis. 6. júní stóðu verkföll á suðurnesjum og suðurlandi, þann sjöunda á norðurlandi, áttunda á vesturlandi og loks níunda á vestfjörðum og austurlandi. Þátttaka ASÍ félaga í þessum verkfallsaðgerðum var því sem næst alger.

Þann 13. júní hófst önnur lota eins dags verkfalla sem byggðist á starfsgreinaverkföllum. Fyrst var verkfall í málmiðnaði, en 14. var verkfall byggingamanna og iðnverkafólks, þann 15. rafiðnaður, kjötiðnaður, bókagerðarmenn, matreiðslumenn og félög starfsfólks í veitingahúsum. Verkföll sem boðuð voru þann 20. og 21. júní var flestum frestað, enda hillti þá undir samkomulag það sem undirritað var 22. júní. Þó skall á verkfall í Eyjum þann 20. og sama dag hjá verkamannafélögunum á Eskifirði og Fáskrúðsfirði svo og verslunar og skrifstofufólki á Ísafirði. Ennfremur kom til framkvæmda verkfall hjá álverinu í Straumsvík þann 21. júní.

Auk þeirra verkfalla sem hér hafa verið talin skal nefna verkfall við Sigöldu sem stóð frá 16. maí til 4. júlí. Rafvirkjar hjá Reykjavíkurborg voru í verkfalli frá 6. júní til 22. júní.

Þann 1. júlí 1977 runnu úr gildi samningar BSRB við ríki og sveitarfélög. Samningaviðræður hófust 22. apríl, og var málinu þá vísað til sáttasemjara ríkisins. Fyrsti fundur með sáttasemjara var haldinn 2. júní. Bandalag starfsmanna ríkis og bæja

hafði nú í fyrsta skipti verkfallsrétt skv. lögum þar að lútandi. Verkfallsréttur starfsmanna ríkis og bæjarfélaga er í lögum þessum ákveðinn nokkuð þrengri, en verkfallsréttur almennra verkalýðsfélaga, og gildir aðeins við gerð aðalkjarasamnings, en ekki við gerð sérkjarasamninga. Ekki má hefja verkfall fyrr en greidd hafa verið atkvæði um sáttatillögu, og hún felld. Sáttanefnd er skylt að leggja fram sáttatillögu a.m.k. 5 sólarhringum fyrir boðað verkfall. Þegar sáttatillaga hefur verið lögð fram getur sáttanefnd frestað verkfalli í allt að 15 daga.

Verkfall aðildarfélaga BSRB var boðað þann 26. desember, sáttanefnd kom fram með sáttatillögu 20. september og frestaði boðaðri vinnustöðvun til 11. október. Sáttatillagan var borin undir atkvæði og felld. Þar sem samningaumleitanir báru ekki árangur hófst fyrsta verkfall BSRB félaga á miðnætti 11. október.

Verulegar undanþágur voru gerðar á þátttöku félaga í BSRB í verkfallinu. Flestir þeir sem starfa við heilsugæslu og löggæslu voru við störf. Við talningu vinnustöðvunardaga og þátttakenda í verkföllum BSRB félaga hefur verið hafður sami háttur á og áður; miðað er við höfðatölu í félögunum, en tölurnar ekki lækkaðar með tilliti til þeirra sem ekki vinna fullt starf.

Ýmis félög bæjarstarfsmanna gengu fyrst frá sínum samningum, þau fyrstu sömdu 12. október. Félög ríkisstarfsmanna héldu hópinn, en samningar tókust loks hjá þeim þann 25. október.

Af öðrum vinnustöðvunum á síðari hluta ársins má nefna: Verkamenn hjá Ísafjarðarkaupstað lögðu niður vinnu í 1 dag. Rafvirkjar hjá Rafmagnsveitum ríkisins voru í verkfalli frá 26. júlí til 18. ágúst. Verkfræðingar við áætlanadeild Rafveitu Reykjavíkur fóru í verkfall. Eina verkbannið sem boðað var á árinu var verkbann Reykjavíkurborgar á verkfræðinga í Stéttarfélagi verkfræðinga. Þá má nefna verkfall starfsmanna sementsferju Sementsverksmiðju ríkisins sem stóð í mánaðartíma. Mestan hluta þess tíma var skipið í viðgerð og unnu starfsmenn um borð. Ekki er reynt að meta tapaða vinnudaga í þessu tilviki.

Verkföll og verkbönn árin 1970 - 1977.

Tafla 5.1	Fjöldi vinnu-stöðv-ana	Dagar með vinnu-stöðv.	Fjöldi þátttak-enda	Vinnustöðvunardagar			
				Land-fólk í ASÍ	Far og fiskims. sjómenn	Aðrir	Samtals
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1970	65	48	15705	296596	7147	-	303743
1971	7	79	1790	6120	26139	180	32439
1972	5	56	1100	7225	4946	-	12171
1973	5	90	729	4714	9678	-	14392
1974	94	63	30948	89745	3917	-	93662
1975	122	86	20843	21907	41369	596	63872
1976	123	24	35219	263079	46871	-	309950
1977	292	78	48043	52065	-	137533	189598

Tafla 5.1 sýnir að fjöldi vinnustöðvana var mun meiri á árinu 1977 en á undanförnum árum. Fjöldi þátttakenda var einnig meiri en jafnan áður. Vinnustöðvunardagar hafa hins vegar alloft verið fleiri en á liðnu ári, en þá voru þeir tæplega 190 þúsund, en voru á árinu 1976 nær 310 þúsund. Áhrif yfirvinnubanns ASÍ félaga sem stóð frá 2. maí til 22. júní komu ekki á neinn hátt fram tölulega.

Vinnustöðvunardagar opinberra starfsmanna eru skráðir í dálk 6. í töflu 5.1.

Heildartekjur heimila kvæntra karla samkvæmt skattframtölum 1971 - 1976.

Í 34. fréttabréfi Kjararannsóknarnefndar birtust upplýsingar um meðalbrúttótekjur kvæntra karla í níu starfsstéttum á árunum 1963 - 1975. Upplýsingar þessar eru byggðar á fram töldum tekjum eins og þær eru ákvarðaðar af skattstjóra. Tekjur eiginkvenna og barna sem og aðrar tekjur heimilanna eru yfirleitt færðar á framtal karlmannsins, þar sem mjög fáar eiginkonur telja sér í hag að nota heimild til að telja fram sjálfstætt. Má því ætla að þessar upplýsingar gefi góða mynd af heildartekjum heimilanna á hverjum tíma. Til samræmis við þetta er yfirskrift kaflans nú breytt í heildartekjur heimila kvæntra karla, en var áður brúttótekjur kvæntra karla. Er þetta gert vegna margendurtekins misskilnings.
Með heildartekjum er hér átt við tekjur skv. III kafla persónuframtals án nokkurs frádráttar. Um frekari skýringar vísast til Hagtíðinda, októberhefti 1977.

Á árinu 1976 töldu þær starfsstéttir sem eftirfarandi yfirlit nær til alls 14.700 kvæntra karla. Þar af voru faglærðir og iðnnemar 5.546, ófaglærðir voru 5.647 og verslunar- og skrifstofumenn 3.507. Miðað við árið á undan hefur faglærðum fækkað um 3.6%, ófaglærðum hefur fjölgað um 1.7% og verslunar-og skrifstofumönnum um 0.6%. Alls tekur yfirlitið til rúmlega þriðjungs allra kvæntra karla.

Tafla 6.1 sýnir þróunina milli áranna 1975 og 1976. Heildartekjur skv. framtölum allra kvæntra karla hækkuðu að meðaltali um 33.0% milli áranna. Tekjur þeirra starfsstétta sem hér eru sérstaklega til skoðunar hækkuðu heldur minna eða um 32.0%. Mest varð hækkunin hjá skrifstofufólki í einkaþjónustu 34.6% og hjá ófaglærðu verkafólki við fiskvinnslu 34.3%. Hlutfallslega var hækkunin minnst hjá verkamönnum við byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir 28.7% og hjá faglærðum í sömu greinum 29.7%.

Tafla 6.1 Heildartekjur heimila kvæntra karla eftir starfsstétt heimilisföður 1975 - 1976.

þús. kr.

	1975	1976	Breyting f.f. ári %
1. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	1816	2356	29,7
2. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við önnur störf.	1820	2430	33,5
3. Ófaglærðir v/byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	1645	2117	28,7
4. Ófaglærðir v/fiskvinnslu.	1513	2032	34,3
5. Ófaglærðir v/iðnaðarframleiðslu.	1473	1953	32,6
6. Ófaglærðir v/flutningastörf (þar með t.d. hafnarverkamenn).	1683	2202	30,8
7. Ófaglærðir aðrir.	1424	1863	30,8
8. Skrifstofu- og afgreiðslufólk hjá verslunum o.þ.h. (ekki yfirmenn).	1690	2230	32,0
9. Skrifstofufólk og hliðstætt starfslið hjá öðrum (þó ekki opinberum aðilum).	1787	2406	34,6
10. Vegið meðaltal (1-9)	1689	2229	32,0
11. Allir kvæntir karlar.	1791	2382	33,0

Ath: Það skal undirstrikað að með "heildartekjur heimila kvæntra karla" er átt við sama tekju hugtak og Hagstofa Íslands nefnir brúttótekjur kvæntra karla. Í tekjum þessum eru tekjur eiginkvenna yfirleitt meðtaldar svo og tekjur barna undir 16 ára aldri.

Heimild: Hagtíðindi okt., 1976 og 1977.

Tafla 6.2 Heildartekjur heimila kværntra karla eftir starfsstétt heimilisföður 1971 - 1976.

þús. kr.

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
1. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. v/byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	570	716	948	1394	1816	2356
2. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við önnur störf.	552	695	931	1373	1820	2430
3. Ófaglærðir v/byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	487	628	848	1229	1645	2117
4. Ófaglærðir v/fiskvinnslu	445	574	776	1130	1513	2032
5. Ófaglærðir v/iðnaðarframleiðslu.	453	578	769	1111	1473	1953
6. Ófaglærðir v/flutningastörf (þar með t.d. hafnarverkamenn).	483	637	852	1286	1683	2202
7. Ófaglærðir aðrir.	448	576	749	1088	1424	1863
8. Skrifstofu-og afgreiðslufólk hjá verslunum o.þ.h.(þó ekki yfirmenn)	511	664	881	1276	1690	2230
9. Skrifstofufólk og hliðstætt starfslið hjá öðrum (þó ekki opinb. aðilum).	550	714	942	1367	1787	2406
10. Vegið meðaltal (1-9)	511	654	873	1277	1689	2229
11. Allir kvæntir karlar	548	696	944	1372	1791	2382

Tafla 6.2 sýnir þróun peningatekna umræddra starfsstétta frá 1971 - 1976. Meðaltalshækkun á þessu tímabili er 335% fyrir alla kvænta karla og nánast sú sama, eða 336% hjá þeim hópum verkafólks sem hér eru tilgreindir. Mest hefur hækkunin orðið hjá ófaglærðum við fiskvinnslu 357% og ófaglærðum við flutningastörf 356%. Minnst er hún hjá faglærðum, iðnnemum o. þ. h. við byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir eða 313%.

Tafla 6.3

Heildartekjur heimila kræntra karla eftir starfsstétt heimilisföður.
Samandregið yfirlit.
Þús. kr.

	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Faglærðir og iðnn.(1-2)[1]	558	702	937	1381	1819	2404
Ófaglærðir (3-7)[1]	461	594	794	1155	1536	2021
Versl.og skrifstf.(8-9)[1]	524	681	901	1304	1720	2288
Vegið meðaltal	511	654	873	1277	1689	2229

Tafla 6.4

Vísitölur heildartekna heimila kvæntra karla eftir starfsstétt heimilisföður.
Samandregið yfirlit.
1971 = 100

Faglærðir og iðnn.(1-2)[1]	100	126	168	247	326	431
Ófaglærðir (3-7)	100	129	172	251	333	438
Versl.og skrifstf.(8-9)	100	130	172	249	328	437
Vegið meðaltal	100	128	171	250	331	436

1) Tölur í svigum vísa til starfaflokkunar í töflum 6.1 og 6.2.

Tafla 6.3 sýnir samandregið yfirlit um þróun heildartekna heimila faglærðra, ófaglærðra og verslunar- og skrifstofumanna. Upplýsingar þessar eru unnar úr töflu 6.2. Ef heildartekjum ársins 1976 er deilt niður á 12 mánuði reynast meðalmánaðartekjur vera rétt um 200 þúsund hjá heimilum faglærðra og iðnnema, um 168 þúsund hjá heimilum ófaglærðra og tæpar 191 þúsund krónur hjá verslunar- og skrifstofumönnum. Þess má geta að spá Þjóðhagsstofnunar frá okt. sl. gerir ráð fyrir að atvinnutekjur hækki að meðaltali um nær 40% milli áranna 1976 og 1977. Ekki virðist ástæða til að ætla að heildartekjuhækkun þessara starfsstétta hviki verulega frá því meðaltali.

Tafla 6.5 Vísitölur kaupmáttar heildartekna heimila kvæntra karla eftir starfsstétt heimilisföður. Miðað við vísit. framfærslukostn.

1971 = 100

		1971	1972	1973	1974	1975	1976	Breyting f.f.ári %
Faglærðir	(1-2)[1]	100	113	124	128	113	113	÷ 0,1
Ófaglærðir	(3-7)[1]	100	117	128	130	116	115	÷ 0,5
Versl.og skrifstofufólk	(8-9)[1]	100	118	127	129	114	115	0,7
Vegið meðaltal		100	116	127	129	115	115	÷ 0,2
Allir kvæntir karlar		100	115	128	130	114	114	0,6

Tafla 6.6 Vísitölur kaupmáttar heildartekna heimila kvæntra karla eftir starfsstétt heimilisföður. Miðað við vísit. vöru og þjónustu.

1971 = 100

		1971	1972	1973	1974	1975	1976	Breyting f.f.ári %
Faglærðir	(1-2)[1]	100	110	118	122	107	106	÷ 1,1
Ófaglærðir	(3-7)[1]	100	113	121	123	109	108	÷ 1,6
Versl.og skrifstofufólk	(8-9)[1]	100	114	120	123	108	107	÷ 0,4
Vegið meðaltal		100	112	120	123	108	107	÷ 1,2
Allir kvæntir karlar		100	111	121	123	107	107	÷ 0,4

Tafla 6.5 sýnir kaupmátt heildartekna heimila fyrrnefndra starfsstétta. Kaupmátturinn er hér miðaður við vísitölu framfærslukostnaðar, en í töflu 6.6 er hann miðaður við vísitölu vöru og þjónustu.

Kaupmáttur heildartekna heimilanna var skv. þessu 13 - 15% meiri á árinu 1976 en á viðmiðunarárinu 1971 og er þá miðað við vísitölu framfærslukostnaðar. Samsvarandi tölur eru 6 - 8% ef miðað er við vísitölu vöru og þjónustu. Kaupmáttur er mjög svipaður á árunum 1976 og 1975, - breytingin er um eða innan við 1%.

Þróun helstu þjóðhagsstærða.

Vísitölur. 1971 = 100

	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Þjóðarframleiðsla	89,5	100,0	106,0	112,0	115,8	113,4	116,1
Þjóðartekjur	87,1	100,0	105,7	115,8	116,8	109,8	116,2
Þjóðartekjur á mann	88,0	100,0	104,1	112,4	111,8	103,8	108,5
Einkaneysla	87,0	100,0	110,2	117,4	125,6	113,0	114,1
Samneysla	94,0	100,0	106,0	112,3	118,0	120,4	126,4
Fjármunamyndun	70,4	100,0	99,0	119,0	131,8	120,7	117,6
Útflutningur	104,0	100,0	110,3	120,1	119,2	120,8	135,2
Innflutningur	81,8	100,0	101,4	120,6	136,5	122,4	120,9
Viðskiptajöfn. í hlutfalli við þjóðarfrl. %	1,5	-7,1	-2,6	-2,8	-11,3	-11,5	-1,7
Föst erl. lán í hlutfalli við þjóðarfrl. %	25,8	26,6	25,5	22,2	30,2	39,1	37,2
Framfærslukostnaður	94,0	100,0	110,4	134,9	192,9	287,3	379,8
Verðlag vöru og þjón.	93,2	100,0	114,4	142,7	202,9	304,7	407,0

Heimildir: Þjóðhagsstofnun
og Hagstofan.